

Lācim raksturīgās pazīmes lauksaimniecības dzīvniekiem nodarīto postījumu vietā

Aivars Ornicāns

un LVMI "Silava" projekta "Lāču monitorings 2023.-2025.gadā" grupa

Pētījuma pasūtītājs – Dabas aizsardzības pārvalde (Nr. 7.7/417/2023)

<https://www.silava.lv/petnieciba/aktive-petijumi/lacu-monitorings-2023-2025>

Seminārs MS Teams platformā, 15 .februāris 2024.gads

Vadlīnijas lielo plēsēju nodarīto postījumu novērtēšanā (2019, LVAF)

MĀJDZĪVNIEKIEM POSTĪJUMUS NODARĪJUŠAS PLĒSĒJU SUGAS IDENTIFICĒŠANA UN NODARĪTĀ POSTĪJUMA NOVĒRTĒŠANA

Vadlīnijas ekspertiem
lielo plēsēju (vilku, lūšu un lāču)
nodarīto bojājumu vērtēšanā

Salaspils, 2019

<https://www.daba.gov.lv/lv/media/1887/download>

Uzbrukuma pierādījumi:

- Asinis uz zemes ap dzīvnieku, vai upura vilkšanas asins pēdas. Pēdas uz zemes, kas liecina par upura pretošanos vai plēsēja uzbrukumu;
 - Plēsumi, kodumi un nagu skrāpējumi uz upura ādas, kā arī asinsizplūdumi, vai zemādas audu bojājumi. Iekšēji lūzumi ar asinsizplūdušiem to tuvumā (īpaši raksturīgi brūnajam lācim);
 - Ķermenis var būt izstiepts nedabiskā stāvoklī;
- + Lāča klātbūtnes tiešie pierādījumi (lāča pēdu nospiedumi, mati u.tml.)

Pierādījumi par citiem mājdzīvnieku bojāejas iemesliem:

- Ap dzīvnieka ķermeni uz zemes nav asinspēdas. Vai asinis nedaudz ir izdalījušās, piemēram, caur degunu;
- Nav ārēju bojājumu (plēsumi, kodumi, nagu skrāpējumi). Pēc ādas atdalīšanas, piemēram, ir redzamas iekšējas hematomas;
- Ķermenis var būt saritinājies ar pievilktām kājām. Tas var norādīt uz to, piemēram, ka dzīvnieks nomira no slimības vai cita iemesla, kas nav saistīts ar plēsonību. Vai, piemēram, piedzimis nedzīvs (secējot redzams, ka plaušas nav izpletušās);

Pieņemot lēmumu par dzīvnieka bojāejas cēloni jāņem vērā vairākas pazīmes. Nedrīkst vadīties tikai pēc vienas pazīmes!

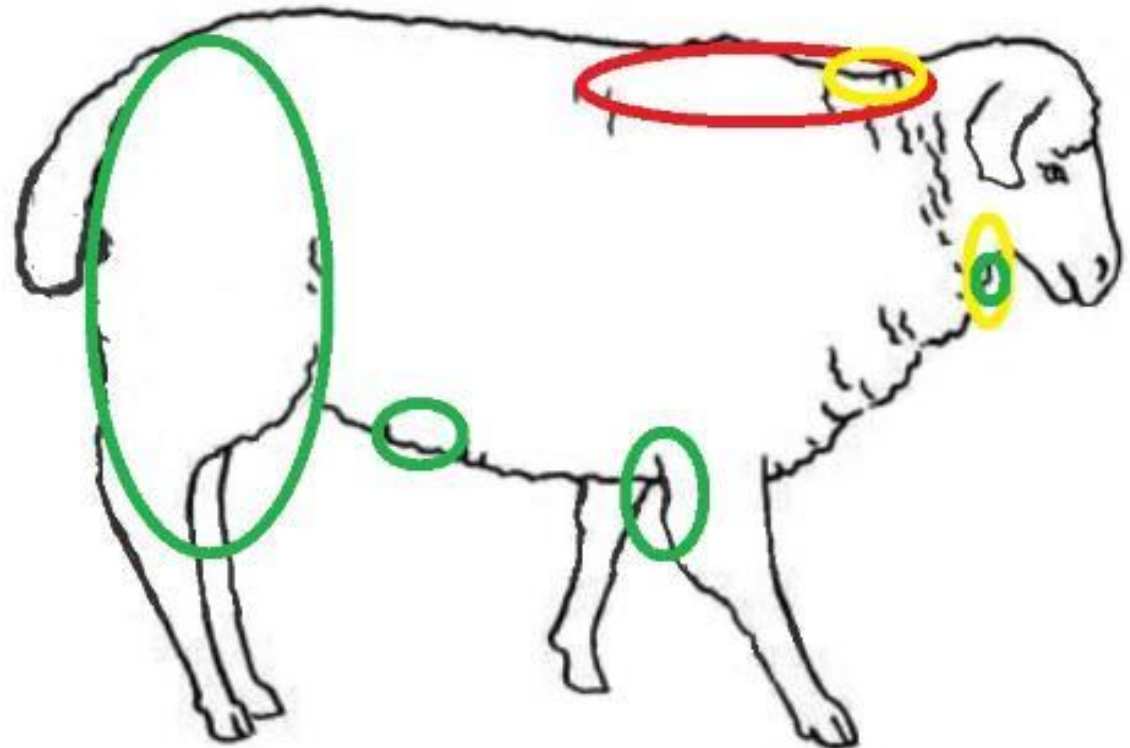
Nogalināto vai ievainoto dzīvnieku detalizēta apskate:

- Uzbrukuma pēdas uz upura:

Sarkanā krāsā – lācis

dzeltenā – lūsis (upurim mazākas brūces uz skausta, lielākas pie rīkles)

zaļā – vilks

<https://www.daba.gov.lv/lv/media/1887/download>

Attēlā redzamais ir vispārīgs attēlojums un nevajadzētu tikai uz šo pilnībā paļauties, nosakot ievainojumu vai nāves iemeslu.

Lāča uzbrukumu raksturo:

- Lāči uzbrukumā, parasti, savu laupījumu ilgstoši un lielā attālumā nevajā. Tomēr! Kad dzīvnieks ir miris, viņi var upuri pārvilkt prāvā attālumā uz drošāku vietu;

Vilka pārvietota upura asinspēdas zālē

<https://www.daba.gov.lv/lv/media/1887/download>

Lāča uzbrukumu raksturo:

- Parasti lāča ekskrementi atrodas nogalināšanas zonā;

Lāča ekskrements fiksēts veicot fona monitoringu

Lāča uzbrukumu raksturo:

- Upuris var būt pilnībā vai daļēji aprakts/apslēpts. Tas ir raksturīgi arī lūšiem, bet ļoti reti novērots vilkiem;

Lūša ar zariem apslēptas stirnas ķermenis

Foto : Peep Männil, Igaunijas vides aģentūra

Lāča uzbrukumu raksturo:

- Upurus (aitas, teļus) nogalina ar spēcīgiem kodieniem, vai pat triecienu mugurā. Uz ķermeņa daudzās vietās redzami nagu skrāpējumi vai plēstas brūces;

Lāča nogalināts teļš ar plašiem asins izplūdumiem un ēšanas pazīmēm muguras un kakla rajonā

Foto: Alberta Government (USA) «Rancher's Guide to Predator Attacks on Livestock» 2018

Lāča uzbrukumu raksturo:

- Lāči ir oportūniski mednieki un ēdāji, izmanto jebkuru barības avotu, kad viņiem tāda iespēja rodas. Ir zināms, ka lāči nogalina visu vecuma grupu liellopus, kā arī cūkas un aitas;

Lāča nogalināts jaunāks lācis ar plašiem audu bojājumiem un asins izplūdumiem upura muguras daļā

Foto : Peep Männil, Igaunijas vides aģentūra

Lāča uzbrukumu raksturo:

- Tiek apēsts liels gaļas daudzums, pirmkārt, notiesājot iekšējos orgānus un mīkstākos audus. Bieži vien no upura ķermeņa paliek neapēsts kuņģis un zarnas. Kaut arī ir zināmi pretēji gadījumi - kad viss kuņģa saturs tiek apēsts;
- Lāči barošanās laikā izmanto kājas, lai saturētu laupījumu;

Lāča nogalināta aita ar nagu skrāpējumu pazīmēm uz upura muguras un izēstu daļu no iekšējiem orgāniem

Foto : Peep Männil, Igaunijas vides aģentūra

Lāča uzbrukumu raksturo:

- Iekšēji audu bojājumi, lieli, plaši asinsizplūdumi, laužts mugurkauls. Kodumi galvā - īpaši upura purna daļā;

Lāča nokosta govs galvas daļa ar koduma pazīmēm un plašiem asinsizplūdumiem purna daļā

Foto: Alberta Government (USA) «Rancher's Guide to Predator Attacks on Livestock» 2018

Lāča uzbrukumu raksturo:

- Attālums starp ilkņu atstātām brūcēm $\geq 6\text{cm}$. Ilkņu caurumi ādā apaļi $\emptyset \geq 1\text{cm}$.

Lāča nokosta govs muguras daļa ar plēsēja ilkņu atstātiem caurumiem

Foto: Alberta Government (USA) «Rancher's Guide to Predator Attacks on Livestock» 2018

Paldies par veltīto uzmanību!

<https://wallup.net/winnie-the-pooh-bear-yellow-cartoon-adventure-family/>